

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege.
A hivatalos közzétételre az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2680/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.IV.10.037/2025/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (Kishonti és Kricskovics Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Kishonti Attila ügyvéd) útján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.IV.10.037/2025/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján.
- [2] Az indítványozók szerint a támadott ítélet sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését (tisztességes hatósági eljáráshoz való jog) és XXVIII. cikk (1) bekezdését (tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog).
- [3] 1.1. Az indítványozók (az indítványra okot adó ügyben a IV. rendű és VI. rendű felperesek) az alkotmányjogi panasz és a támadott bírói döntéssel lezárt eljárásban a bíróságok által megállapított tényállás szerint eladó-pénztáros munkakörben álltak munkaviszonyban az alperessel (munkáltató), feladataikat az alperes üzletében végezték egyenlőtlen, napra-napra változó munkaidőbeosztásban, 2008. december 31. napjáig kéthavi, 2009. január 1. napjától három havi munkaidőkeretben. Az alperesnél 2009. folyamán munkaügyi ellenőrzés történt, melynek alapján a 2009. november 19. napján kelt határozatával az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Felügyelőség (a továbbiakban: OMMF) az alperest arra kötelezte, hogy a jogszabályi előírásnak megfelelő módon közölje a munkavállalók munkaidő beosztását, biztosítson megfelelő mértékű szabadságot és ellentételezze a munkavállalók munkaidő-beosztástól eltérő (rendkívüli) munkavégzését, valamint munkaügyi bírsággal sújtotta. A határozat megállapította, hogy az alperesnél a munkaidő-

beosztások közlésének nem megfelelő gyakorlata áll fenn, az alperes a munkaidő beosztástól eltérő időben végzett munkát rendkívüli munkaidőként nem tartotta nyilván, ami miatt a munkavállalókat anyagi hátrány érhetette.

- [4] A IV. és VI. rendű felperes 2012. november 28-án keresetet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon a 2006. április 1-jétől 2009. szeptemberéig terjedő időszakban felmerült rendkívüli munkáért járó díjazás megfizetése iránt. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 23.M.4754/2012/80. számú – 2016. november 25. napján meghozott – ítéletével a IV. és VI. rendű felperes keresetét elutasította, mivel úgy ítélte meg, hogy követelésük a per során bizonyítékokkal nem került kellően alátámasztásra. A IV. és VI. rendű felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 6.Mf.680.474/2018/6. számú részítéletével az elsőfokú ítéletet részben hatályon kívül helyezte, azt részítéletnek tekintette azzal, hogy a IV. és VI. rendű felperes kereseti követelésének 2007. szeptember 1-jei időpontot megelőző részében való elutasítását helybenhagyta. Részítélete indoklásában kifejtette, hogy a IV. és VI. rendű felperes 2007. szeptemberét megelőzően előterjesztett kereseti követelése elévült, az ezt követő időszakot érintően az elsőfokú bíróságot a megismételt eljárásban további bizonyítás lefolytatására kötelezte. A másodfokú részítéletet a Kúria az Mfv.II.10.190/2019/4. számú határozatával hatályában fenntartotta.
- [5] A megismételt eljárásban a 2006. április 1-jétől 2009. szeptember 30-ig tartó időszakra a IV. rendű felperes 3.733.218 forint, a VI. rendű felperes 3.221.705 forint elmaradt munkabér és ezen összegek késedelmi kamata, valamint perköltségük megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Az alperes az ellenkérelmében a 2007. szeptember 1-jétől 2009. szeptember 30-ig terjedő időszakra nézve a IV. rendű felperes esetében 510.860 forint, a VI. rendű felperes esetében 491.190 forint rendkívüli munkabér követelést elismert, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte.
- [6] 1.2. A Fővárosi Törvényszék a megismételt eljárásra a másodfokú bíróság által előírt bizonyítás részeként a perben releváns időszakra beszerezte a IV. és VI. rendű felperes rendelkezésre álló munkaidőbeosztásait, amelyek 2007. szeptemberétől 2008 decemberéig, valamint 2009 februárjától szeptemberéig terjedő időszak vonatkozásában voltak fellelhetőek. Beszerezte továbbá az alperes informatikai rendszerében tárolt munkaidő nyilvántartásokat, túlóra igazolásokat és bérkartonokat, valamint a beosztási műszakok pontos időkereteit tartalmazó kimutatást, valamint informatikai és könyvszakértő véleményét. A Fővárosi Törvényszék a 21.M.70.953/2021/123. számú ítéletével kötelezte az alperest a IV. rendű felperes részére 510 860 forint munkabér, a VI. rendű felperes részére 491 190 forint munkabér és ezen összegek után 2008. október 10-től a kifizetésig számított késedelmi kamat megfizetésére. Ezt meghaladóan a IV. és VI. rendű felperesek

keresetét elutasította. Kötelezte a IV. rendű felperest és a VI. rendű felperest perköltség megfizetésére. Kötelezte az alperest 60 122 forint eljárási illeték megfizetésére, megállapítva, hogy a IV. és VI. rendű felperesekre eső eljárási illetéket a magyar állam viseli. Kötelezte az alperest a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására 344 172 forint szakértői díj megfizetésére és megállapította, hogy a IV. és VI. rendű felperesre eső szakértői díjjal felmerült eljárási költség fennmaradó részét a magyar állam viseli. A IV. és VI. rendű felperesek fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2.Mf.31.134/2024/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében helybenhagyta; rendelkezett a másodfokú perköltségről. A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.134/2024/3. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Az ítélet elvi tartalma, hogy a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a perben a felperesek voltak kötelesek bizonyítani azt, hogy a munkaidő-nyilvántartáson túl további ledolgozott munkaórákat teljesítettek, ezek tételes, egyes munkanapokra történő kimutatása, és annak számszaki összegzése is a bizonyítási kötelezettségük része; ennek hiánya, illetve sikertelensége a terhükre esik.

- [7] 2. A több alkotmánybírósági határozat indokolását felhívó, és az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) döntéseire utaló, az Európai Unió Bírósága egyik ítéletét (C-55/18 *Deutsche Bank*-ügy) felidéző alkotmányjogi panasz (a pertörténet és a tényállás rövid ismertetése után) annak benyújtása érdemi indokolása körében (5. oldal 6. pont) elsőként azt adja elő, hogy az egész eljárás azáltal, hogy tizenöt éve folyik, alapvetően sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [8] Arra is hivatkozik, hogy sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy jelen ügyben kizárólag a peres felek egyikére (a felperesekre) helyezték a bíróságok a bizonyítási terhet, annak ellenére, hogy munkavállalóként eszköztelenné váltak az alperes munkáltató információs dominanciájával szemben. A tisztességes eljáráshoz való jog sérült azáltal is, hogy a bíróságok azon túl, hogy a felperes munkavállalóra terheltek a perben a munkaidő nyilvántartáson túl további ledolgozott munkaórák teljesítésének igazolását, ezek tételes, egyes munkanapokra történő kimutatását, és annak számszaki összegzését, csak és kizárólag az alperes által előadottakat vették figyelembe, noha a perben rendelkezésre állt a munkáltató alperessel szemben eljáró Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség Közép-magyarországi Munkaügyi Felügyelősége jogerős határozata, amely megállapította, hogy az alperes a munkaidő beosztástól eltérő időben végzett munkát rendkívüli munkaidőként nem tartotta nyilván.
- [9] A panasz szerint a megsemmisíteni kért kúriai döntés alaptörvény-ellenességének indoka egyrészt az (6. oldal 7. pont), hogy a Kúria a per alapját képező jogerős hatósági határozatban foglalt jogszabálysértéseket (Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség Közép-magyarországi Munkaügyi Felügyelősége

határozata), amelyet maga az alperes is elfogadott, azzal szemben jogorvoslattel nem élt, tévesen nem tartotta olyan súlyúnak, hogy az a bizonyítási teher megfordulását eredményezze.

- [10] Másrészt nem tartotta a Kúria a bizonyítási teher szempontjából lényegesnek azt a tényt sem, hogy az alperes által utólagosan elkészített, ujjlenyomaton alapuló munkaidő-nyilvántartás a perbe bevezetett informatikai szakértői vélemény szerint is az alperes érdekkörében eljáró személyek által utólagosan bármikor és bármilyen módon manipulálható, módosítható, illetve olyan személyek munkaidőnyilvántartását is tartalmazza, akik esetében orvosi okokból ujjlenyomat nem készíthető.
- [11] Továbbá a Kúria egy olyan eljárás alapján meghozott ítéletet hagyott helyben, amelynek során éppen az alperes törvényi kötelezettsége megszegése miatt eszköztelenné váló felperesi munkavállalók, a rájuk terhelt bizonyítási teher okán a kezdeti tiltakozásuk ellenére belekényszerültek abba, hogy az alperes által a bíróság felhívására benyújtott, manipulálható munkaidőnyilvántartások szakértői vizsgálatnak történő alávetését ne ellenezzék. Ezt követően a Kúria az így kialakított helyzetet, annak alátámasztására használta fel, hogy a felperes ezzel kapcsolatos nyilatkozatát a munkaidő-nyilvántartás elfogadásaként értékelje.
- [12] Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meghatározása körében (6. oldaltól a 8. pont) a panasz azt tartalmazza a lényeges tartalma szerint, hogy ha a munkáltató elmulasztja a munkaidő-nyilvántartás vezetését, az nem vezethet ahhoz, hogy a munkavállaló emiatt eseljen a jogérvényesítés lehetőségétől. Ezzel ugyanis sérül a fegyveregyenlőség és a hatékony jogérvényesítés követelménye; a bizonyítás nehézsége a másik fél jogellenes magatartásából ered.
- [13] Az Alkotmánybíróság a panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján azt kellett vizsgálnia, hogy az indítványi kérelem megfelel-e az Abtv. és az Ügyrend szerinti befogadási feltételeknek.
- [15] 3.1. A Kúria ítéletét az indítványozóknak 2025. július 24-én kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt szeptember 22-én nyújtották be, határidőben. Az indítványozók meghatalmazott jogi képviselővel járnak el.
- [16] Az indítványnak meg kell felelnie a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [17] A jelen esetben az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványban szereplő kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli *a)* azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza, *b)* az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói

döntést, d) az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, e) az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, valamint f) tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére.

- [18] A jelen esetben a panasz megjelöli azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá, amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Megjelöli az eljárás megindításának indokait.
- [19] Alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható {3386/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [14]; 3550/2021. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 3138/2022. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. A jelen indítvány e feltételnek eleget tesz. A panasz megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, a tisztességes hatósági eljáráshoz és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog felhívásával.
- [20] A panasz megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést.
- [21] Az indítvány részben tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [22] A határozott kérelemhez ugyanakkor az is hozzátartozik, hogy az indítvány részletes, alapjogi érveléssel állított indokolást tartalmazzon. Az indítvány hiányos, ha az nem tartalmaz kellően részletes, alapjogi érveléssel ellátott indokolást.
- [23] A panasz a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmére is hivatkozik. Az Alkotmánybíróság a 8/2020. (V. 13.) AB határozatban {Indokolás [36]–[42]}, összefoglalta a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogról szóló általános gyakorlatát, amely szerint a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés] nem azonosítható a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés]. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése] nem áll összefüggésben a jelen esetben az indítványra okot adó ügygel; a bíróságok nem hatósági határozat törvényességének bírósági felülvizsgálata tárgyában jártak el. Az alkotmányjogi összefüggés hiánya az alkotmányjogi panasz ezen eleme elbírálhatóságának akadálya {pl.: 3371/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [15]}.
- [24] 3.2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be (Abtv. 29. §).
- [25] A panasz első érve, hogy az eljárás elhúzódása sértette a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog esetleges sérelme az Alkotmánybíróság eljárásában nem orvosolható, ugyanis az Alkotmánybíróság hatásköre kizárólag a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és az ezzel szükségszerűen

együttjáró megsemmisítésére terjedhet ki, mely jogkövetkezmény nem enyhíti, illetőleg nem orvosolja a bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket {lásd például: 3161/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [43]; 3270/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [26]}, hanem ellenkezőleg, a támadott bírói döntés megsemmisítése csak az eljárás további elhúzódásához vezetne. Annak megítélése, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy egyébként észszerű időn belül került-e eldöntésre, az ügy egyedi körülményeire tekintettel az adott pert jellemző törvényességi szakkérdés, melynek megítélése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3035/2023. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [14]; 3270/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [26]}, hanem önálló bírósági eljárás tárgya lehet.

[26] A panasz lényeges állítása a tartalma szerint továbbá az, hogy a bíróságok a bizonyítási teher, az elvárt bizonyítási szint és eszközök tekintetében alaptörvény-ellenesen, a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogot, a fegyveregyenlőség elvét sértve jártak el. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a tényállás tisztázása, a bizonyítási teher, illetve a bizonyítottság megítélése az általános hatáskörű bíróságok feladata, amely nem alapozhatja meg a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét {3039/2024. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [17]}. Vagyis az alkotmányjogi panasz ezzel kapcsolatban nem veti fel a jelen esetben a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ezért nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt vagylagos befogadhatósági feltételek egyikének sem.

[27] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság arra következtetett, hogy a jelen esetben a bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontja szerinti feltételnek, továbbá nem tartalmaz az Abtv. 29. §-a szerinti kérdést. Ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2026. február 24.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [28] Adott ügyben az indítvány rendelkező részben foglalt visszautasításával egyetértek, azonban az Alkotmánybíróság gyakorlata az ügy észszerű határidőn belül történő eldöntéséhez való jog tekintetében nem egységes. Az egyik gyakorlat, a jelen végzésben is követett visszautasítás, mely szerint az ügy elhúzódása, és annak jogkövetkezményei törvényességi szakkérdést jelentenek. Ugyanakkor létezik egy másik gyakorlat is {lásd pl.: 3024/2016. AB határozat, Indokolás [15]–[21]}, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti, a jogok és kötelezettségek észszerű határidőn belüli elbírálásához való jog esetleges sérelmét érdemben vizsgálta.
- [29] Mind az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, mind annak XXVIII. cikk (1) bekezdése alaptörvényi szinten rögzíti az eljárások észszerű határidőn belüli elbírálásának követelményét. Megfontolandónak tartom az alkotmányossági gyakorlat újragondolását, és az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jogra vonatkozóan egy, a szakjogi szinten túlmutató, alkotmányjogi mérce felállítását. Ennek hiányában szakjogi szinten adunk választ az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz való jog kérdésére. Míg az Alkotmánybíróság egy, pusztán a bírói döntésnek e jog megsértését szignalizációval megállapító határozata akár az EJEB esetleges eljárását is megelőzhetné.

Budapest, 2026. február 24.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró